

Geloof je dat echt?

Wij richten ons niet op de zichtbare dingen, maar op de onzichtbare, want de zichtbare dingen zijn tijdelijk, de onzichtbare eeuwig

2 Korinthe 4:18 NBG

Over waarheid, liefde en ongeloof

Naar een preek van Tim Keller

“Waarom ik niet in God geloof?” sprak de atheïst. “Jullie Christenen beknotten anderen in hun vrijheid. Jullie beweren de absolute waarheid te hebben en daardoor stel je jezelf boven anderen die niet geloven zoals jij dat doet.”

Het is een veelgehoord argument dat mensen die denken dat ze de absolute waarheid hebben de vrijheid van anderen ondermijnen door hun gezichtspunt of hun wereldvisie aan anderen op te dringen.

De ongelovige filosoof Nietzsche ging zelfs zo ver door te beweren dat absolute waarheid de vijand is van de vrijheid, een gedachte waar wij in onze cultuur dagelijks mee te maken krijgen.

Het Amerikaanse Hooggerechtshof gaf tijdens een hoorzitting in 1992 een definitie over hoe de wereld vrijheid ziet: “Het kloppend hart van de vrijheid is dat ieder mens het recht heeft zijn eigen ideeën over zijn bestaan, doel en de betekenis van het leven te bepalen.”

Dat klopt, en vooral omdat God ons een vrije wil heeft geschonken, maar dat wil niet zeggen dat er geen absolute waarheid is en het is veel te kort door de bocht om daarom te stellen dat Christenen anderen betuttelen door te beweren dat Jezus de absolute waarheid is.

Waarheid is gecompliceerd

Onze huidige cultuur straalt uit dat echte vrijheid gevonden wordt door het volgen van onze eigen waarheid. Er is geen absolute waarheid, want de waarheid is voor iedereen weer anders en door het vasthouden aan het idee van een absolute waarheid beperk je de vrijheid van anderen.

Absolute waarheid wordt dan gezien als een instrument om macht te krijgen over anderen. Door te beweren dat jij de juiste waarheid hebt probeer je situaties en mensen te beheersen. Je wordt als het ware de waakhond van het gedrag van anderen.

Zo wordt er dan gezegd: “Je zegt dat iedereen Gods Woord moet gehoorzamen. Maar waarom zeg je dat? Is dat omdat je zoveel van God houdt of is het een manier om je zelf en je eigen bestaan te rechtvaardigen, je eigenwaarde te stimuleren, macht over anderen te krijgen en je de overtuiging te geven dat je andersdenkenden links kunt laten liggen?”

Dat kan gebeuren.

Het was bijvoorbeeld precies wat Jezus zei over de Schriftgeleerden. Het is goed mogelijk dat mensen die beweren de absolute waarheid te hebben, dit gebruiken voor motieven die niets met de liefde van God te maken hebben.

Maar als je zegt dat ieder mens die zoiets beweert er alleen maar op uit is om invloed of macht te vergaren, dan sla je de plank toch mis. Dat op zich is net zo goed een uitspraak die wordt verkondigd als een absolute waarheid, en spreekt zichzelf dus tegen.

Absolute waarheid

Zo zei Freud bijvoorbeeld: Alle uitspraken over God en religie zijn slechts een poging van de menselijke geest om af te rekenen met zijn eigen onzekerheid en schuldgevoel.

Alle uitspraken over God en religie? Die van Freud dus ook. Volgens Freuds eigen redenering is zijn eigen uitspraak dus ook een poging om zijn eigen schuldgevoel en onzekerheid weg te werken.

Geloof je dat echt? -2

Dat bedoelde hij natuurlijk niet.

De evolutionaire biologie beweert: Alles wat je eigen geest je vertelt over God, moraliteit en waarheid is niets anders dan voorgeprogrammeerde chemische reacties in de hersenen die je weer doorgeeft aan de volgende generatie.

Alles wat je geest je vertelt over God en de waarheid? Die uitspraak van de evolutiebioloog dus ook. Dan is ook die uitspraak niets anders dan een voorgeprogrammeerde chemische reactie. Dat bedoelt de evolutionaire biologie nu net even niet.

Een atheïst kan zeggen: Niemand mag zijn idee over de waarheid aan anderen opdringen en zo macht over anderen uitoefenen.

Niemand? Zo schiet het niet op en draaien we alleen maar rond in een vicieuze cirkel. Het is de realiteit dat iedereen wel degelijk op zoek is naar een absolute waarheid en daar ook dagelijks vanuit gaat.

Fundamentalistisch geloof een probleem?

Het probleem is niet dat mensen beweren dat iets waar is, maar het gaat er om wat ze zeggen dat waar is. Zo wordt er snel gezegd: "Jullie Christenen zijn veel te fundamentalistisch. Dat is gevaarlijk, kijk maar naar het Moslim extremisme."

Maar het feit dat iemand fundamentalistisch is hoeft op zichzelf geen probleem te zijn.

Nog niet zo lang geleden brak een gestoorde man een schooltje van de religieuze geloofsgemeenschap van de Amish in Amerika binnen en schoot er een aantal kinderen dood. Een van de meisjes smeekte de doorgedraaide man om haar dood te schieten om de anderen vrij te laten, wat ook gebeurde. Nadat de man zelfmoord had gepleegd besloot de Amish gemeenschap een inzameling te houden voor de vrouw en kinderen van de gestoorde schutter.

Een inzameling? Het schenken van vergeving en weigeren je hart open te stellen voor haat en bitterheid? Niet veel mensen hebben de genade om zo te reageren, maar de Amish zijn wel fundamentalistisch in de ware zin van het woord. Ze geloven dat hun geloof de juiste weg is, maar hun bewering dat ze de waarheid hebben leidde niet tot macht over anderen, maar juist tot vergeving.

Hun waarheidsclaim berust op hun geloof in een mens die stierf aan het kruis om anderen lief te hebben. Hun basis is het geloof in Jezus Christus die met Zijn laatste adem aan God vroeg om zijn vijanden die Hem aan het kruis genageld hadden te vergeven.

Het gaat er om wat er waar is

In de geschiedenis van de zeevaart was er eens een kapitein op een machtige schoener die dacht dat hij door het Engelse kanaal voer, de zee tussen Engeland en Frankrijk. Maar dat was niet het geval. Hij was in een veel ondieper deel van de zee terecht gekomen. Hij beweerde bij hoog en bij laag dat hij op de juiste plaats zat, maar een uur later verongelukte het schip en vonden de kapitein en zijn bemanning de dood.

Hij wist het zo zeker, maar die zekerheid berustte niet op wat er werkelijk waar was.

Is vrijheid het ontbreken van regels of discipline?

Mensen denken graag dat hoe minder restricties, des te groter de vrijheid is. Pas als wij alles kunnen doen wat we willen zijn we echt vrij.

Klopt dat ook?

Nee. Dat klopt niet. Het idee dat je vrij moet kunnen zijn en moet kunnen leven hoe je maar wilt leidt tot geestelijke schipbreuk. Echte vrijheid heeft niets te maken met de afwezigheid van regels. Dat zie je terug op de kleinste plaatsen in het leven.

Als je ouder wordt kun je niet langer alles eten dat je vroeger wel kon eten. Je hoeft natuurlijk niet naar de

Geloof je dat echt? -3

dokter te luisteren. Je kunt zijn advies aan je laars lappen omdat je vrij wilt zijn. Maar het gevolg is dat je gezondheid de rekening gepresenteerd krijgt.

Als je er aan onderwerpt, en dus je vrijheid limiteert, kun je misschien nog jaren gelukkig leven.

Als je een goede pianist wilt worden moet je je onderwerpen aan een bepaalde discipline die je de vrijheid ontnemt om lekker de hele avond in de kroeg te hangen. Maar je onderwerpt je omdat je op zoek bent naar een grote vrijheid, het beheersen van de piano.

Het grootste voorbeeld van vrijheid die opbloeit door restricties is de liefde zelf.

Als je niet getrouwd bent kun je tot op zekere hoogte doen en laten wat je wilt, maar als je het jawoord hebt gegeven verbind je jezelf aan bepaalde regels en voorschriften om je huwelijk te doen slagen. De vrijheid in een huwelijk hangt af van de mate waarin twee mensen zich aan elkaar willen onderwerpen.

Dat is ook een waarheid.

Wat is onze waarheid?

Sommige mensen zeggen dat er geen absolute waarheid is. Wij zijn nergens voor gemaakt. Johannes zegt het tegendeel. Volgens hem is er wel een absolute waarheid.

In het begin was het Woord en het Woord was God en het Woord werd vlees. Het Woord werd een persoon. Die waarheid stelt dat de absolute waarheid geen abstractie is, geen wetboek met regels of een tien stappenplan naar het geluk, maar een persoon.

Wij zijn gemaakt om die persoon lief te hebben en te kennen. Als mens zullen wij dan ook alleen gelukkig worden als wij dat doen.

Een vis is alleen gelukkig in het water. Iedere vis die beweert liever op het land te willen leven vindt de dood. Een vis is niet gemaakt voor het land.

Een mens is gemaakt voor God en zoals een vis vrijheid vindt door rond te zwemmen in de restricties van het water, vindt ook een mens vrijheid in de restricties van een leven met God.

Geloof een liefdesrelatie

Wij stelden al eerder dat als twee personen een liefdesrelatie hebben, maar een van die twee zich niet aan de ander onderwerpt, de relatie volledig verkeerd groeit. Als de een zich onderwerpt maar de ander niet, is de balans weg en is er geen sprake van ware vrijheid.

Zo is het ook met het geloof in God. Het is een liefdesrelatie waarbij twee partijen zich aan elkaar onderwerpen. Wij en Jezus. Jezus heeft zich aan ons onderworpen toen Hij Zijn leven voor ons neerlegde

Een ongelovig mens bevat dit niet. Voor hem is het geloof in God en het verkondigen van het Evangelie een gruwel omdat het geloof voor hem niets anders is dan het uitleven van een ongebalanceerde relatie. De mens moet zich onderwerpen aan God die hoog en verheven op een troon op ons toekijkt en ons volstopt met regels van doe dit en doe dat.

Maar niets is minder waar.

Er zijn vele goden en vele zogenaamde waarheden, maar het Christendom is het enige geloof dat spreekt over een relatie met God en ons leert dat God een persoon werd en zijn onafhankelijkheid opgaf om ons lief te hebben.

Jezus zei: Hieraan zullen de mensen zien dat jullie mijn volgelingen zijn, doordat jullie elkaar liefhebben.

Liefde voor God leidt tot de ware vrijheid omdat wij ons onderwerpen aan God, die zich lang geleden reeds aan ons onderwierp toen Hij stierf aan het kruis.